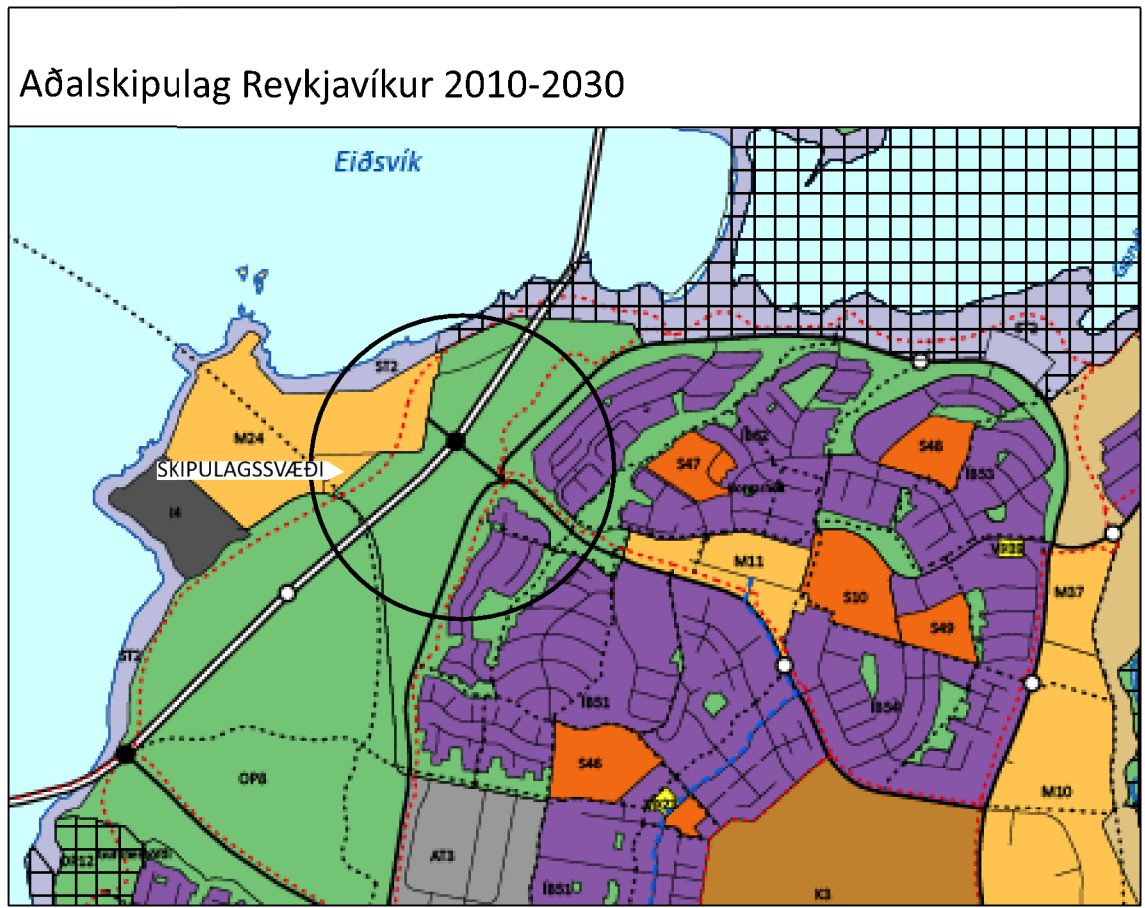
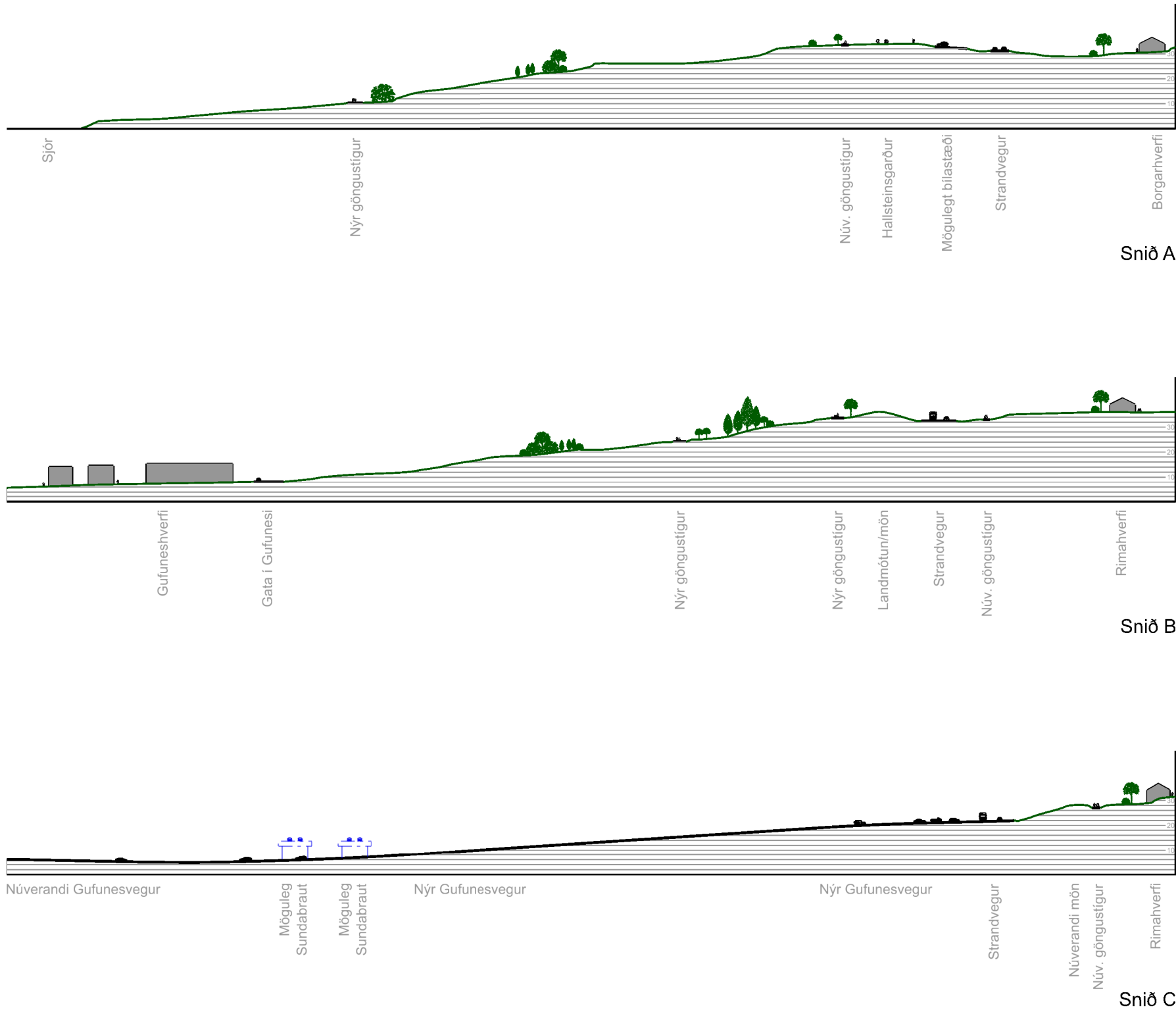
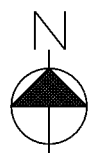
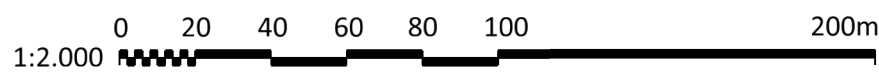

Grunnar eru í Reykjavíkurnhitum

SKÝRINGAR

- Skipulagsmörk
- Nýr vegur - til bráðabirgða
- Nýir stígar - leiðbeinandi
- Möguleg Sundabraut - til skýringar
- Möguleg undirgöng - til skýringar
- Veghelgunarsvæði mögulegrar Sundabrautar - til skýringar
- Núverandi vegir
- Núverandi stígar
- Bilastæði - til skýringar
- Áningastaður
- Trjá- og runnagróður - til skýringar
- Opíó svæði/Hallsteinsgarður
- Opíó svæði
- Landmótun/mön
- Fornleifar 100 ára eða eldri

SKIPULAGSGÖGN

Deiliskipulagið samanstendur af eftirfarandi gögnum:

Tillaga að deiliskipulagi. Gufunes - samgöngutengingar. Deiliskipulagsuppdráttur í mkv. 1:2000. Blaðstærð A1. Dags. 24.06.2021.

Tillaga að deiliskipulagi. Gufunes - samgöngutengingar. Greinargerð. Dags. 24.06.2021.

SAMPYKKTIR

Deiliskipulag þetta sem fengið hefur meðferð í samræmi við ákvæði 41. gr. skipulagslaga nr. 123 / 2000 m.s.br. var samþykkt í

Skipulags- og samgönguráði: þann _____ 20__

Borgarráði: þann _____ 20__

Tillagan var auglýst frá _____ 20__

með athugasemdafresti til _____ 20__

Auglýsing um gildistöku deiliskipulagsins var birt í B-deild Stjórnartíðinda þann _____ 20__

Tillaga að deiliskipulagi
Gufunes - samgöngutengingar
Deiliskipulagsuppdráttur

TILLAGA AÐ DEILISKIPULAGI GUFUNES - SAMGÖNGUTENGINGAR

Greinargerð

Dags. 24. júní 2020

Samþykktir

Deiliskipulag þetta sem fengið hefur meðferð í samræmi við ákvæði 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 m.s.br. var samþykkt í

Skipulags- og samgönguráði:

þann _____ 20__

Borgarráði:

þann _____ 20__

Tillagan var auglýst frá _____ 20__

með athugasemdafresti til _____ 20__

Auglýsing um gildistöku deiliskipulagsins var birt í B-deild Stjórnartíðinda

þann _____ 20__

Efnisyfirlit

1	Inngangur	1
1.1	Almennt	1
1.2	Forsendur og Markmið	1
1.3	Málsmeðferð og kynning	1
1.4	Skipulagsgögn.....	2
1.5	Tengsl við aðrar áætlanir	2
	Aðalskipulag	2
	Deiliskipulag	2
2	Forsendur	3
2.1	Skipulagssvæðið	3
2.2	Staðhættir	3
2.3	Fornminjar.....	4
3	Deiliskipulagið	5
3.1	Almennt	5
3.2	Samgöngur.....	5
3.3	Göngu- og hjólastígar.....	5
3.4	Borgargarður/Hallsteinsgarður	5
3.5	Opin svæði – Gróður.....	5
3.6	Landmótun/mön	6
3.7	Veitur	6
3.8	Frágangur umhverfis.....	6
3.9	Lýsing	6
3.10	Menningarminjar.....	6
4	Umhverfisskýrsla	7
4.1	Viðfangsefni, nálgun og áherslur.....	7
4.2	Áhrif deiliskipulags og eftirfylgni.....	8
	Samgöngur	8
	Landnotkun	8
	Menningarminjar	8
	Loftgæði.....	9

Gróður.....	9
Samfélag.....	9
Landslag og ásýnd lands	9
Niðurstaða umhverfismats og samlegðaráhrif	10
Stakar framkvæmdir.....	10
Eftirfylgni og vöktun.....	10
5 Heimildir	11

Yfirlit yfir myndir

Mynd 1	Vistgerðir á skipulagssvæðinu (Heimild: Ní).	4
Mynd 2	Skráðar fornminjar á skipulagssvæðinu (Heimild: Borgarsögusafn Reykjavíkur).	4

1 INNGANGUR

1.1 ALMENNT

Hér er sett fram deiliskipulag fyrir samgöngutengingar í Gufunesi í Reykjavík. Deiliskipulagið byggir á skipulagslögum nr. 123/2010.

Deiliskipulagssvæðið liggur á milli Strandvegar/Rimahverfis og nýrrar byggðar í Gufunesi, auk grænna svæða og strandarinnar til norðurs.

Skv. *Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030* er deiliskipulagssvæðið skilgreint sem opið svæði – merkt OP8, sem er svæði fyrir útivist í tengslum við þéttbýli.

1.2 FORSENDUR OG MARKMIÐ

Þörf er á betri samgöngutenginum frá nýskipulögðu svæði í Gufunesi upp á Strandveg til að tengja betur saman Gufunes og Grafarvog.

Helstu markmið með deiliskipulaginu er að:

- Festa inn á deiliskipulag bráðabirgðatengingar fyrir innanhverfisveg og stígatengingar frá Gufunesinu upp á Strandveg í Grafarvogi.
- Tryggja góð tengsl almennings við umhverfið með fyrirkomulagi stíga, gatna og opinna svæða.
- Tryggja að fyrirhuguð lega Sundabrautar verði höfð til hliðsjónar við deiliskipulagsgerðina og útfærsla rædd við Vegagerðina.
- Vernda gróður- og náttúrufar á svæðinu eins og hægt er.
- Festa Hallsteinsgarð í sessi sem borgargarð
- Skoða möguleikann á bílastæðum og útsýnisstað við Hallsteinsgarð.

1.3 MÁLSMEÐFERÐ OG KYNNING

Skipulagslýsing var samþykkt í Skipulags- og samgönguráði og Borgarráði þann 25. mars 2021. Skipulagslýsingin var auglýst 7. apríl 2021 og send til umsagnar- og hagsmunaaðila.

Við deiliskipulagsvinnuna verður tillagan send m.a. til kynningar á eftirfarandi:

- Skipulagsstofnun
- Veðurstofa Íslands
- Vegagerðin
- Umhverfisstofnun
- Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur
- Borgarsögusafn Reykjavíkur
- OR/Veitur
- Listasafn Reykjavíkur
- Samgöngustjóri Reykjavíkur USK
- Skrifstofa Umhverfisgæða USK

Einnig verður leitað til:

- Íbúaráðs Grafarvogs
- Íbúasamtaka Grafarvogs

Samráð var haft við Vegagerðina varðandi fyrirhugaða Sundabraut og Veitur um fyrirkomulag veitna á svæðinu. Einnig var leitað til Borgarsögusafns varðandi fornminjar á svæðinu.

1.4 SKIPULAGSGÖGN

Deiliskipulag þetta samanstendur af eftirfarandi gögnum:

- Tillaga að deiliskipulagi. Gufunes - samgöngutengingar. Deiliskipulagsupphráttur í mkv. 1:2000. Blaðstærð A1. Dags. 24.06.2021.
- Tillaga að deiliskipulagi. Gufunes - samgöngutengingar. Greinargerð. Dags. 24.06.2021.

1.5 TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

Aðalskipulag

Í *Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030* er svæðið sem hér er til umræðu skilgreint sem opið svæði (OP8). Þar er gert ráð fyrir svæði til útivistar, aðallega í tengslum við þéttbýli, með aðstöðu og þjónustu sem tilheyrir almennri útivist, svo sem stígum og áningarstöðum. Opna svæðið á Gufunesi er jafnframt nánar skilgreint sem borgargarður, en innan slíkra garða er gert ráð fyrir útivistariðkun og fjölbreyttri mannvirkjagerð af ýmsum toga sem tengist nýtingu og þjónustu svæðanna til útiveru, afþreyingar, leikja og allrar almennrar frístundiðkunar. Einnig má gera ráð fyrir veitingaaðstöðu og veitumannvirkjum.

Fyrirhuguð Sundabraut þverar skipulagssvæðið og er gert ráð fyrir mislægum gatnamótum og akstursbrú/undirgöngum með tengingu við Strandveg. Aðalskipulagið gerir ráð fyrir að núverandi Gufunesvegur færist að gatnamótum Strandvegar og Borgarvegar. Einnig er gert ráð fyrir að stofnstígur liggi um svæðið og með ströndinni norðan skipulagssvæðisins. Ströndin nýtur hverfisverndar vegna náttúru og fuglalífs.

Um Gufunesið segir nánar í B-hluta aðalskipulagsins fyrir borgarhluta 8 – Grafarvogur:

„OP8 Gufunes. Gufunes er nesið austur af Viðeyjarsundi, suðvestan Eiðsvíkur. Gufunes var sjálfstæð jörð. Kirkja var þar komin um 1150 og henni fylgdi kirkjugarður. Gufuneskirkja var lögð niður 1886. Beinir úr kirkjugarðinum voru tekin upp árið 1968 og flutt í nýjan grafreit vegna byggingarframkvæmda við Áburðarverksmiðjuna. Svæðið var um langt skeið nýtt sem urðunarstaður. Nú á dögum er útivistarsvæðið í Gufunesi hluti af Grafarvogshverfi. Norðaustan þess og norðan er Eiðsvík og Geldinganes og að sunnan Grafarvogurinn. Frístundamiðstöðin Gufunesbær var stofnuð haustið 1998 og sér íþrótt- og tómstundaráð Reykjavíkur um hana.“

Til stendur að stækka aðliggjandi svæði fyrir miðsvæði um 8,5 ha í aðalskipulagi Reykjavíkur og fer deiliskipulagsvinna þess efnis af stað á árinu 2021, að loknum fornleifarannsóknnum á 2.áfangi í Gufunesinu. Syðsti hluti svæðisins verður þó áfram iðnaðarsvæði (móttökusvæði Sorpu).

Deiliskipulag

Ekki er í gildi deiliskipulag á þessu svæði, en á aðliggjandi svæðum eru í gildi deiliskipulagsáætlanir, þ.e. *Gufunes, útivistarsvæði* sem samþykkt var 21. október 2004, *Borgir* sem samþykkt var 19. apríl 1994 og *Gufunes, áfangi 1* sem samþykkt var 21. febrúar 2019 og staðfest með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda 1. mars 2019.

2 FORSENDUR

2.1 SKIPULAGSSVÆÐIÐ

Skipulagssvæðið er um 22 ha að stærð og afmarkast af mörkum deiliskipulagsins *Gufunes*, *útivistarsvæði* til suðvesturs, mörkum deiliskipulags fyrir *Gufunes*, 1. áfangi til norðvesturs og af Strandvegi og mörkum deiliskipulagsins *Borgir* til austurs.

Í Gufunesi, er hafin uppbygging sem mun fjölga verulega íbúum og auka starfsemi á svæðinu. Uppbyggingin kallar á bættar samgöngutengingar inn og út úr hverfinu. Tryggja þarf einnig örugga göngu- og hjólaleið að núverandi hverfi í Grafarvogi þar sem helsta þjónustan verður fyrst um sinn.

Gildandi aðalskipulag gerir ráð fyrir að Sundabraut liggja um svæðið og eru tengingar við núverandi gatnakerfi sýndar. Sundabrautin er í hönnunarferli og er ljóst að breytingar verða á þessum tengingum.

2.2 STAÐHÆTTIR

Svæðið er óbyggt á milli Grafarvogs og nýs hverfis í Gufunesi. Landinu hallar til norðvesturs og er það allgróið. Á suðurhluta svæðisins liggur Gufunesvegur sem tengir Gufunesið við Strandveg um gatnamót við Rimaflöt. Sunnan Gufunesvegar eru útivistarsvæði og skemmtigarður. Með ströndinni austur af skipulagssvæðinu eru áhugaverðar gönguleiðir.

Innan skipulagssvæðisins liggur Hallsteinsgarður, sem er tæplega 1,5 ha höggmyndagarður. Í garðinum er að finna 16 höggmyndir úr áli eftir Hallstein Sigurðsson, myndlistamann. Höggmyndirnar voru reistar á árunum 1989-2012 en árið 1992 var afmörkun garðsins samþykkt, þó ekki væri um eiginlegt deiliskipulag að ræða. Árið 2013 fékk Reykjavíkurborg höggmyndirnar að gjöf frá listamanninum og eru þær nú í umsjá Listasafns Reykjavíkur. Garðurinn er allgróinn og áhugaverður staður fyrir útivist í jaðri fjölmenns íbúðarhverfis. Byggður hefur verið áningarstaður í suðurenda garðsins, en skortur er á bílastæðum. Úr garðinum er áhugavert útsýni yfir

Viðey, Grafarvoginn og Sundin. Með fyrirhugaðri uppbyggingu byggðar í Gufunesi verður garðurinn enn mikilvægari áningarstaður íbúa og getur tengt hverfin saman.

Engar skráðar náttúruminjar eru innan skipulagssvæðisins eða svæði sem nýtur verndar 61. gr. náttúruverndarlaga.

Í töflu 1 má sjá vistgerðir á deiliskipulagssvæðinu¹. Auk þeirra vistgerða sem þar eru tilgreindar má finna töluvert af lúpínu ásamt trjá- og runnagróðri. Nokkuð er um vistgerðir með hátt verndargildi en engar vistgerðir með mjög hátt verndargildi er að finna á svæðinu. Ekkert votlendi er innan skipulagssvæðisins.

Tafla 1 Vistgerðir á skipulagssvæðinu (Heimild: NÍ).

Lágt verndargildi	Miðlungs verndargildi	Hátt verndargildi	Mjög hátt verndargildi
L1.1 Eyðimelavist	L9.1 Stinnastaravist	L9.4 Snarrótarvist	-
L1.2 Grasmelavist	L9.7 Blómgresisvist	L9.5 Grasengjavist	-
L1.3 Mosamelavist	L10.6 Fjalldrapamóavist	L9.6 Língresis- og vingulsvist	-
L5.3 Hraungambravist	-	L10.4 Grasmóavist	-
-	-	L10.8 Lyngmóavist á láglendi	-

Mynd 1 Vistgerðir á skipulagssvæðinu (Heimild: NÍ).

2.3 FORNMINJAR

Fyrir liggur fornleifaskráning sem unnin var af Minjasafni Reykjavíkur – Árbæjarsafni árið 2004 (*Fornleifaskráning jarðarinnar Gufunes og hjáleigu hennar Knútskots*)².

Fornleifaskráning var unnin árið 2018 af Önnu Lísu Guðmundsdóttur og Margréti Björk Magnúsdóttir vegna deiliskipulags 1. áfanga við Gufunes.³

Þar sem fyrirbyggjandi fornleifaskráning er komin til ára sinna var haft samráð við Borgarsögusafn Reykjavíkur um yfirferð á skráningum og mögulegar viðbætur. Unnið er að þeirri endurskoðun og verður tillaga uppfærð verði þess þörf að loknu kynningarferli.

Mynd 2 Skráðar fornminjar á skipulagssvæðinu (Heimild: Borgarsögusafn Reykjavíkur).

3 DEILISKIPULAGIÐ

3.1 ALMENNT

Gert er ráð fyrir götutengingu til bráðabirgða á milli Gufuness og Strandveg, auk göngustígs um svæðið en lega hans er leiðbeinandi. Afmarkað er sérstakt svæði fyrir höggmyndagardinn Hallsteinsgarð ásamt áningarstað og mögulegum bílastæðum. Önnur svæði eru opin græn svæði til útivistar.

Fyrirhuguð Sundabraut er sýnd til skýringar á deiliskipulagsuppdrætti án þess að um formlega legu hennar sé að ræða.

3.2 SAMGÖNGUR

Gert er ráð fyrir nýjum Gufunesvegi sem tengir Gufuneshverfið við Strandveg. Vegurinn leysir af hólmi núverandi Gufunesveg og verður honum lokað fyrir bílaumferð í kjölfarið. Vegurinn tekur mið af legu Sundabrautar miðað við nýjustu hugmyndir um útfærslu hennar og er gert ráð fyrir að hann liggi í akstursgöngum undir brautina í samræmi við frumdrög á hæðarlegu hennar. Vegurinn er til bráðabirgða og undirgöngin eru sýnd til skýringar á uppdrætti en gæti orðið varanlegur ef það samræmist endanlegri útfærslu Sundabrautar. Nánari útfærsla undirganga verður sýnd í síðari breytingu á deiliskipulaginu, ef þörf krefur. Fyrirhuguð Sundabraut er sýnd til skýringar en nákvæm lega hennar hefur ekki verið ákvörðuð. Það á einnig við um mögulega tengingu af Borgarvegi inn á Sundabraut. Úfærsla Sundabrautar og vegtenginga við hana kallar á síðari breytingu á deiliskipulaginu.

Við hönnun nýrra vega skal huga að legu veitna sbr. kafla 3.7 um veitur.

3.3 GÖNGU- OG HJÓLASTÍGAR

Áfram er gert ráð fyrir göngustíg um Hallsteinsgarð sem tengist strandstíg norðan skipulagssvæðisins. Einnig er gert ráð fyrir að strandstígur frá Gufuneshverfinu verði framlengdur og tengdur fyrirhuguðu stofnhjólaneti sem gert er ráð fyrir að liggi með Sundabraut.

Gert er ráð fyrir göngustíg sem efli tengsl Gufuneshverfisins við Strandveg/Borgarveg og Rimahverfi. Lega stígsins á uppdrætti er leiðbeinandi. Komi til uppbyggingar Sundabrautar skal aðlaga stíginn að henni og mögulega leggja hann í undirgöng undir brautina. Slíkt kallar ekki á breytingu á deiliskipulaginu, þar sem um leiðbeinandi legu er að ræða.

Við hönnun stígsins skal huga að aðgengi fyrir alla og að umhverfi hans verði aðlaðandi og hvetji til vistvænna ferðamáta. Möguleg undirgöng skulu vera björt og örugg fyrir alla vegfarendur.

Huga skal að nálægð stígsins við hverfisverndarsvæði við ströndina og tryggja að hann hafi ekki neikvæð áhrif á fuglalíf og náttúruna.

3.4 BORGARGARÐUR/HALLSTEINSGARÐUR

Afmarkað er 2,2 ha svæði fyrir Hallsteinsgarð sem borgargarð. Einnig er afmarkað svæði fyrir áningarstað og möguleg bílastæði fyrir 4-5 bíla. Svigrúm er til að bæta aðstöðu innan garðsins og á áningarstaðnum. Heimilt er að auka gróður en fullt tillit skal tekið til ásýndar og sýnileika höggmyndanna innan garðsins. Einnig skal hugað að útsýni frá áningarstaðnum.

3.5 OPIN SVÆÐI – GRÓÐUR

Gert er ráð fyrir að stærstur hluti skipulagssvæðisins verði opið svæði fyrir útivist í samræmi við gildandi aðalskipulag.

Gert er ráð fyrir að efla trjá- og runnagróður með gróðursetningu á svæðinu. Miða skal við að ræktunin auki útivistargildi þess og myndi aðlaðandi umhverfi göngu- og hjólastíga sem og aðliggjandi byggðar. Þó skal varast

gróðursetningu sem getur haft áhrif á vistgerðir sem hafa hátt verndargildi, sbr. töflu 1. Einnig skal tryggja að ekki verði gróðursett nærri mögulegum fornminjum, sbr. kafla 3.10 um menningarminjar.

3.6 LANDMÓTUN/MÖN

Nýr göngustígur mun liggja í sveig nærri Strandvegi vegna aðlögunar að landi. Nálægð stígsins við göngustíg handan Strandvegar og sjóntenging þar á milli getur skapað hættu á að vegfarendur stytti sér leið yfir Strandveginn. Til að sporna við því er lagt til að landið milli stígsins og Strandvegar verði mótað þannig að sjóntenging rofni. Einnig er æskilegt að trjá- og runnagróður verði nýttur í sama tilgangi.

Svæðið kann að verða endurmótað í tengslum við tengingu vega við Sundabraut í síðari breytingu á deiliskipulagi.

3.7 VEITUR

Veitulagnir liggja frá Gufuneshverfinu og að Strandvegi og Rimahverfi. Gert er ráð fyrir að nýjar stofnlagnir Veitna, sem þjóni uppbyggingarsvæðum í Gufunesi, liggi í eða við nýjan Gufunesveg. Við lagningu nýrra veitulagna skal huga að nálægð við mögulegar fornminjar sem og vistgerðir með hátt verndargildi. Veitulagnir eru ekki sýndar á skipulagsuppdrætti.

3.8 FRÁGANGUR UMHVERFIS

Lögð er áhersla á að frágangur og umgengni á svæðinu sé til fyrirmyndar. Áður en framkvæmdir við vegi og stíga hefjast skal svarðarlagi haldið til haga og það nýtt við frágang á svæðinu.

3.9 LÝSING

Lýsing á skipulagssvæðinu skal vera látlaus og glýjulaus. Gæta skal þess að ljósgjafar lýsi niður og valdi ekki sjón- eða ljósmengun á svæðinu eða

aðliggjandi svæðum, einkum íbúðarbyggð í Gufunesi. Einnig skal huga að nálægð við ströndina og hverfisverndarsvæðum þar, þannig að myrkurgæði skerðist ekki.

3.10 MENNINGARMINJAR

Nokkrar skráðar minjar eru innan skipulagssvæðisins en þær eru ekki í hættu vegna skipulagsins, þ.e. ekki er gert ráð fyrir röskun á þeim svæðum.

Ef fornminjar finnast við framkvæmd á svæðinu skal stöðva hana án tafar og tilkynna til Minjastofnunar Íslands, í samræmi við 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012. Stofnunin skal þá láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megir um eðli og umfang fundarins. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar.

Skv. 21. gr. sömu laga má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja fornminjar úr stað nema með leyfi Minjastofnunar.

4 UMHVERFISSKÝRSLA

4.1 VIÐFANGSEFNI, NÁLGUN OG ÁHERSLUR

Gerð deiliskipulagsins fellur undir lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006⁴. Skipulagsáætlunin er unnin samkvæmt skipulagslögum nr. 123/2010⁵, hún verður tekin fyrir í borgarstjórn Reykjavíkur og mun marka stefnu um framkvæmdir sem tilgreindar eru í lögum um mat á umhverfisáhrifum, nr. 106/2000⁶ (lið 10.09 í 1. viðauka laganna). Skv. skipulagsreglugerð nr. 90/2013 m.s.br. skal meta líkleg áhrif af fyrirhuguðum framkvæmdum á aðliggjandi svæði og einstaka þætti áætlunarinnar á tiltekna umhverfisþætti eftir því sem efni skipulagsins gefur tilefni til.

Metin eru áhrif á samgöngur, landnotkun, menningarminjar, loftgæði, gróður, samfélag, landslag og ásýnd.

Áhrifavaldar eða áhrifaþættir skipulagsins eru þeir hlutar stefnunnar sem eru líklegir til að hafa áhrif á umhverfið. Umhverfisþættir eru þættir sem framkvæmd eða áætlun getur haft áhrif á. Umhverfismatinu er ætlað að lágmarka neikvæð áhrif við gerð áætlunar og hámarka þau jákvæðu. Í töflu 2 er vinsun umhverfisþátta tilgreind, þ.e. megin matsþættir og umhverfisþættir sem eru líklegir til að verða fyrir áhrifum vegna stefnu deiliskipulagsins. Val umhverfisþátta byggir á fyrirbyggjandi upplýsingum um grunnástand, upplýsingum úr vinnu við deiliskipulagsbreytinguna og öðrum forsendum sem liggja fyrir.

Tafla 2 Vinsun umhverfisþátta. Matsþættir og umhverfisþættir sem teljast líklegir til þess að verða fyrir áhrifum af deiliskipulaginu.

Matsþáttur	Umhverfisþættir ⁷	Skýringar
Samgöngur	Heilbrigði manna og samfélag	Vegna bættra göngutenginga og vegtenginga, auknu aðgengi að svæðinu fyrir gangandi vegfarendur
Landnotkun	Samfélag, loft og landslag	Áhrif og rask vegna framkvæmda við vegi og göngustíga. Styrking gróðurs og aukin binding kolefnis
Menningar- minjar	Menningararfleifð og landslag	Vegna skráðra fornleifa. Áhrif af sterkari staðaranda og meðvitund um þá staðaranda svæðisins
Loftgæði	Heilbrigði manna og loft	Vegna bindingu gróðurs á svifryki
Gróður	Dýr, plöntur, líffræðileg fjölbreytni og jarðvegur	Styrking gróðurs og aukin og líffræðileg fjölbreytni svæðisins
Samfélag	Samfélag og eignir	Auknir möguleikar til útivistar og hreyfingar. Styrking sjálfbærni daglegs lífs
Landslag og ásýnd lands	Landslag og líffræðileg fjölbreytni	Styrking staðaranda og ásýnd svæðisins

Í umhverfismatinu er stuðst við vægiseinkunnir við mat á valkostum og einstökum þáttum skipulagsins. Vægiseinkunnirnar byggja á leiðbeiningum Skipulagsstofnunar og stuðst er við sex vægiseinkunnir við matið. Í umhverfismatinu er lagt mat á það hvort deiliskipulagið styður eða gengur gegn þeirri stefnu sem umhverfisviðmiðin fela í sér.

Tafla 3 Vægisæinkunn fyrir mat á umhverfisáhrifum deiliskipulagsins.

Vægisæinkunn	Skýringar
++	Veruleg jákvæð áhrif. Tillaga að stefnu eða framkvæmd styður viðkomandi umhverfisviðmið og stuðlar að verulega jákvæðri breytingu á umhverfinu.
+	Jákvæð áhrif. Tillaga að stefnu eða framkvæmd styður viðkomandi umhverfisviðmið.
0	Engin eða óveruleg áhrif / Á ekki við. Tillaga að stefnu eða framkvæmd hefur engin, lítil eða óljós tengsl við viðkomandi umhverfisviðmið.
-	Neikvæð áhrif. Tillaga að stefnu eða framkvæmd vinnur gegn eða gengur þvert á viðkomandi umhverfisviðmið.
--	Veruleg neikvæð áhrif. Tillaga að stefnu eða framkvæmd vinnur gegn eða gengur þvert á viðkomandi umhverfisviðmið og stuðlar að verulega neikvæðri breytingu á umhverfinu.
?	Óvissa um áhrif / Vantar upplýsingar. Óvist er eða háð útfærslu hvort tillaga að stefnu eða framkvæmd styður eða vinnur gegn viðkomandi umhverfisviðmiði.

4.2 ÁHRIF DEILISKIPULAGS OG EFTIRFYLGNI

Í kaflanum er sett fram umhverfismat deiliskipulagstillögunnar.

Samgöngur

Matsspurning	Vægisæinkunn
Stuðlar deiliskipulagið að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?	++
Stuðlar deiliskipulagið að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?	++

Viðmið: Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum. Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vöggju til grafar. Byggt á Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna⁸, þ.e. markmiði 11 og landsskipulagsstefnu⁹.

Skýringar: Deiliskipulagið felur m.a. í sér útfærslu veg- og stígatenginga frá Gufunesinu upp á Strandveg í Grafarvogi og það er líklegt til að stuðla að vistvænum samgöngum og auka öryggi vegfaranda. Landmótun á svæðinu og hæðarlega opinna svæða er líkleg til að stuðla að góðri hljóðvist á svæðinu.

Landnotkun

Matsspurning	Vægisæinkunn
Veldur deiliskipulagið aukinni losun gróðurhúsalofttegunda?	-
Stuðlar deiliskipulagið að bindingu bindingu kolefnis?	+

Viðmið: Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra. Byggt á Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna, þ.e. markmiði 13 og landsskipulagsstefnu.

Skýringar: Við vegagerð og framkvæmdir við stíga verður rask á grónu landi en það leiðir til losunar gróðurhúsalofttegunda, í það minnsta til skamms tíma litið. Aukinn og fjölbreyttari gróður á svæðinu stuðlar að bindingu gróðurhúsalofttegunda til langs tíma litið.

Menningarminjar

Matsspurning	Vægisæinkunn
Hefur deiliskipulagið í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?	0

Viðmið: Stuðla að verndun og varðveislu menningarminja. Byggt á lögum um menningarminjar nr. 80/2012¹⁰ og landsskipulagsstefnu.

Skýringar: Miðað við fyrirliggjandi upplýsingar er ólíklegt að deiliskipulagið hafi áhrif á fornleifar. Fyrirliggjandi er að uppfæra fornleifaskráningu fyrir svæðið og útfærsla stefnunnar mun taka mið af þeim upplýsingum þegar þær liggja fyrir.

Loftgæði

Matsspurning	Vægiseinkunn
Stuðlar deiliskipulagið að auknum gæðum byggðar hvað varðar loftmengun?	+

Viðmið: Að koma í veg fyrir eða draga úr skaðlegum áhrifum loftmengunar á heilsu manna og umhverfið. Byggt á reglugerð um loftgæði nr. 787/1999¹¹.

Skýringar: Styrking gróðurs er að ákveðnu marki líkleg til að vinna gegn svifryksmengun.

Gróður

Matsspurning	Vægiseinkunn
Stuðlar deiliskipulagið að líffræðilegum fjölbreytileika?	++
Hefur deiliskipulagið áhrif á lykil vistkerfi eða mikilvægar vistgerðir?	-

Viðmið: Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi. Byggt á Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna, markmiði 15 og lögum um náttúruvernd nr. 60/2013¹².

Skýringar: Svæðið er gróið mólendi og moslendi, en allstórar lúpínubreiður eru á svæðinu. Nyrst er hverfisverndarsvæði í aðalskipulagi. Á skipulagssvæðinu eru vistgerðir með hátt verndargildi, eins og lyngmóavist á láglendi, grasmóavist, snarrótarvist, grasengjavist og língresis- og vingulsvist. Líklegt er að þessar þessar vistgerðir verði fyrir einhverjum áhrifum af framfylgd deiliskipulagsins miðað við fyrirbyggjandi gögn. Landfræðilegt umfang þeirra áhrifa er þó óverulegt. Rík áhersla er á styrkingu gróðurs og sú stefna er líkleg til að auka líffræðilegan fjölbreytileika.

Samfélag

Matsspurning	Vægiseinkunn
Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?	+
Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?	++
Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?	++

Viðmið: Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum. Stuðla að heilbrigðu lífni og vellíðan fyrir alla frá vögg til grafar. Byggt á Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna, þ.e. markmiði 3 og 11 og landsskipulagsstefnu.

Skýringar: Deiliskipulagið felur í sér að festa Hallsteinsgarð í sessi, styrkja gróður á opnum svæðum og tryggja göngutengsl. Það er líklegt til að stuðla að auknum gæðum almenningsrýma, opinna svæða og auka möguleika til útivistar og hreyfingar. Að einhverju leyti mun styrking göngutengsla og bætt vegtenging auka framboð nærþjónustu þeirra sem búa beggja vegna svæðisins.

Landslag og ásynd lands

Matsspurning	Vægiseinkunn
Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásynd lands?	++
Styður deiliskipulagið markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhættum?	++

Viðmið: Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi. Byggt á landsskipulagsstefnu.

Skýringar: Deiliskipulagið tekur til opins svæðis innan borgarmarka sem ber ummerki fyrri tíma sem sjá má í fornminjum og ásynd lands. Við útfærslu

DEILISKIPULAGSTILLAGA - GUFUNES, SAMGÖNGUTENGINGAR

deiliskipulagsins er unnið með þennan menningararf og náttúru svæðisins, en einnig með því að festa Hallsteinsgarð í sessi og auðvelda fólki för um svæðið. Stefnan er í heildina líkleg til að styrkja staðaranda og ásýnd svæðisins.

Niðurstaða umhverfismats og samlegðaráhrif

Deiliskipulagið nær til um 22 ha óbyggðs svæðis og í heildina eru umhverfisáhrif tillögunnar jákvæð eða verulega jákvæð. Umhverfisáhrifin eru verulega jákvæð á samgöngur, samfélag, landslag og ásýnd og líffræðilegan fjölbreytileika. Neikvæð umhverfisáhrif varða einkum rask á jarðvegi og gróðri vegna framkvæmda og möguleg áhrif á vistgerðir með hátt verndargildi.

Í deiliskipulaginu er fjallað um opin svæði og samgöngutengingar við nýskipulagt hverfi í Gufunesi, þ.e. að tengja Gufunes betur við Grafarvog. Í deiliskipulaginu er ekki fjallað um fyrirhugaða Sundabraut og í umhverfismati deiliskipulagstillögunnar er ekki fjallað um umhverfisáhrif þeirrar framkvæmdar.

Stakar framkvæmdir

Deiliskipulagstillagan felur annars vegar í sér gerð vegar eða vegtengingar milli Strandvegar og Gufuness og hins vegar lagningu nýrra göngustíga og bílastæða.

Eftirfylgni og vöktun

Við framkvæmdir á svæðinu þarf að taka tillit til fornleifa, en unnið er að uppfærslu forleifaskráningar fyrir svæðið. Nýjar upplýsingar um fornleifar munu því liggja fyrir á vinnslutíma deiliskipulagsins.

Niðurstaða umhverfismatsins er sú að framkvæmdir við vegtengingu og stíga kunni að hafa áhrif á vistgerðir með hátt verndargildi. Við útfærslu

framkvæmda þarf að lágmarka eins og kostur er þessi áhrif og eftir því sem við á grípa til viðeigandi mótvægisáðgerða.

Niðurstaða umhverfismatsins er einnig sú að fyrirhugaðar framkvæmdir muni hafa áhrif á jarðveg og gróður. Við útfærslu framkvæmda er mikilvægt að lágmarka þessi neikvæðu áhrif og eftir því sem kostur er nýta þennan jarðveg innan svæðis, svo sem við landmótun svæðisins.

5 HEIMILDIR

¹ Vefur Náttúrufræðistofnunar Íslands, <https://vistgerdakort.ni.is/> Sótt í júní 2021.

² Anna Lís Guðmundsdóttir. 2004. Fornleifaskráning jarðarinnar Gufuness og hjálegu hennar Knútskots. Minjasafn Reykjavíkur. Árbæjarsafn.

³ Anna Lís Guðmundsdóttir og Margrét Björk Magnúsdóttir. 2018. Fornleifaskráning vegna 1. áfanga við Gufunes. Borgarsögusafn Reykjavíkur. Skýrsla nr. 188.

⁴ Lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006.

⁵ Skipulagslög nr. 123/2010.

⁶ Lög um mat á umhverfisáhrifum, nr. 106/2000.

⁷ Umhverfispættir sbr. skilgreiningu á umhverfi í lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006.

⁸ Stjórnarráð Íslands. 2021. Heimsmarkmiðin. Forgangsmarkmið ríkisstjórnarinnar. Sótt 10. júní 2021 af <https://www.stjornarradid.is/>

⁹ Skipulagsstofnun. 2016. Landsskipulagsstefna 2015–2026 ásamt greinargerð. Sótt 10. júní 2021 af <http://www.landsskipulag.is/>

¹⁰ Lög um menningarminjar nr. 80/2012.

¹¹ Reglugerð um loftgæði nr. 787/1999.

¹² Lög um náttúruvernd nr. 60/2013.